

Zorgethiek aan de Dodeweg?

een schrijfdialoog met als thema: 'geven en nemen in een (on)begrensde ruimte'

Een thema dat mij na een eerste seconde van interesse en zin om iets te schrijven ging irriteren, een innerlijke frictie.

Miriam Rasch betoogt overtuigend in haar boek 'Frictie', dat frictie en beweging voorwaarde zijn voor een ethiek. Ik begrijp mijn ergernis : ik mis in dit thema een ethiek van wederkerigheid.

Wat betekent het dat de Vrienden van de ISVW dit thema voorstellen?

Wringt er iets in de relatie tussen de Vrienden en de ISVW zelf?

Geven en nemen, ik mis bij beide begrippen én bij de uitdrukking dat het samenleven vaak een kwestie is van geven en nemen de notie van ontvangen.

Geven zonder dat het gegevene wordt ontvangen is teleurstellend, frustrerend, verwarrend als een postpakketje dat je zorgvuldig samenstelt en verstuurt en dat na 7 dagen bij je wordt terugbezorgd met de boodschap: 'geadresseerde onbekend op dit adres'. Het pakketje keert terug in je eigen ruimte, het kaatst onveranderd terug, het valt als het ware dood in je gezicht. Het wijdse uitzicht van de blijde twijfel: 'heb ik de goede kleur gekozen, hoe zal zij t vinden? Ik zou haar gezicht wel eens willen zien, als zij t uitpakt' dit wijdse landschap wordt abrupt afgesloten; geen toegang.

Nemen, nemen, pakken, afpakken, we zijn er goed in. Het levert zelden voldoening op, leidt juist tot méér willen pakken. We doen dat met onszelf, vragen steeds meer prestatie van onszelf, we doen het met de mensen, met de aarde, met de dingen om ons heen die aan steeds meer, steeds betere voorwaarden moeten voldoen en steeds meer moeten opleveren. We nemen zonder te ontvangen.

Natuurvolken weten hoe te ontvangen wat zij nemen: zij danken het bejaagde ree dat hen tot voedsel dient. In religieuze kringen vieren we nog een dankdag voor het gewas, alleen danken we niet de aarde, maar een godheid.

Als we oprecht ontvangen wat we nemen zouden we meeleven met dat wat we nemen, met van wie of wat we het pakken. We zouden respect betonen aan degene die geeft wat wij nemen.

Geven en nemen krijgt dankzij ontvangen, kenmerken van een ethiek van wederkerigheid. Zorgethiek stelt wederkerigheid centraal in elke relatie en zeker in een ongelijke relatie, zoals een relatie waarin zorg verleend wordt aan iemand die zorg nodig heeft.

Wederkerigheid in relatie geeft aan grenzen een andere betekenis. In plaats van begrenzend en beperkend kunnen grenzen ons helpen om ons van elkaar te onderscheiden. Ik kan mij onderscheiden van jou, en juist dan kunnen we samen-werken. Samen-werken waarin wederkerigheid leidt tot plezier en resultaat.

In wederkerigheid ontstaat een onbegrensde relationele ruimte.

Zonder ontvangen geen geven
nemen zonder ontvangen heeft geen toekomst.

Wederkerigheid opent het perspectief op een ruimte waarbinnen grenzen een gezamenlijke, gemeenschappelijke omgeving mogelijk maken waarin geven en nemen onbegrensd ontvangen kan worden.

Wat zou de frictie kunnen zijn tussen de Vrienden van en het ISVW zelf?

Mariët Montagne,
Geulle, 9-6-2022